

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна семіотика та соціолінгвістика

для здобувачок та здобувачів

галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»
спеціальність D3 «Менеджмент»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Менеджмент культурних та креативних індустрій (з обов'язковим вивченням двох іноземних мов)»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	заочна
Навчальний рік	20__/20__
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Розробниця: Людмила МАЛЕС д.соц.н., професорка, професорка кафедри теорії та історії соціології, Марина СОБОЛЕВСЬКА д.соц.н., доцентка, доцентка кафедри теорії та історії соціології.

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. зав. кафедри теорії та історії соціології
Марина СОБОЛЕВСЬКА

Протокол № 1 від 10 січня 2026 року

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від 23 січня 2026 року № 5

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

Викладачки: проф. Людмила МАЛЕС, доц. Марина СОБОЛЕВСЬКА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2026

1. Мета дисципліни – опанувати теоретичні підходи та прикладні стратегії до дослідження соціальної семіотики та соціолінгвістики. Підготовка до розв'язання спеціалізованих завдань та практичних проблем у соціокультурній сфері, у сфері освіти та науки, креативної економіки і культуротворчих практик.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Вміти працювати з науковою літературою та періоджерелами*

2. *Здійснювати самостійно аналітичну та пошукову діяльність*

3. *Мати навички пошуку та вибору відповідної інформації; дискутувати, представити і обговорювати власну позицію обраної проблематики.*

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна представляє актуальні проблеми теоретичного та практичного семіотичного і соціолінгвістичного дослідження культурної діяльності, управління нею. Подає основні питання та теми, які критично піднімаються і розробляються в рамках семіотичного, соціолінгвістичного, соціокультурного аналізу, постколоніальних та соціологічних теорій та методів.

4. Завдання дисципліни спрямовані на формування компетентностей:

- ✓ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК05)
- ✓ Здатність генерувати нові ідеї (креативність). (ЗК13)
- ✓ Здатність до комплексного бачення соціокультурних процесів та явищ, ціннісних та соціогрупових особливостей соціальних спільнот (ФК21)
- ✓ Здатність аналізувати прояви соціокультурного розмаїття суспільства, причини і наслідки соціальних явищ та процесів (ФК22)
- ✓ Здатність оцінювати та враховувати плюралізм і різноманіття думок і ефективно спілкуватися із різними аудиторіями (ФК23)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основні теоретичні засади поняття соціальної семіотики соціолінгвістики	Лекція, самостійна робота	контрольна робота	15
1.2	Знати основні напрями та результати семіотичних соціолінгвістичних досліджень	Лекція, семінари, самостійна робота	дискусії на семінарах, контрольна робота	15
2.1	Застосовувати теоретичні знання у практиці вирішення проблем у соціокультурній сфері, у сфері креативної економіки і культуротворчості	Лекція, семінари, самостійна робота	дискусії на семінарах	25
2.2	Вміти працювати з соціолінгвістичною та семіотичною інформацією й даними з креативної економіки і культуротворчих практик	Лекція, семінари, самостійна робота	дискусії на семінарах, контрольна робота	20
2.3	Використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології, вміти застосовувати методи аналізу текстів і семіотичного аналізу	Самостійна робота, презентація	презентація практичних завдань	5
3.1	Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.	Лекція, семінари, презентація	дискусія на семінарах, презентація практичних завдань	10
4.1	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	Самостійна робота, презентація	презентація практичних завдань	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)							
Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. (ПРН16)	+			+			
Класифікувати та знаходити інноваційні рішення для створення, реалізації і забезпечення соціокультурних потреб людини (ПРН21)		+	+				
Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність (ПРН24)		+					+
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціокультурних явищ у контексті професійних задач. (ПРН26)	+				+	+	
Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач (ПРН27)				+			+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

- Презентація творчих практичних завдань: РН2.3, РН3.1, РН4.1 **60/36 балів** (2 роботи по 30 максимальних та 18 мінімальних балів за кожну)
- Контрольна робота (виконання тестових завдань): РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН 2.2 – **40/24 балів**

- підсумкове оцінювання: залік

7.2 Організація оцінювання:

- Презентація практичних завдань - теми 2, 3, 5, 7.
- Контрольна робота (виконання тестових завдань) – теми 1-7

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1. Соціальна семіотика				
1	Становлення семіотики, поліваріантність семіотичних підходів	2	-	12
2	Сутність, моделі і типи знаків. Основні класи знакових систем		-	12
3	Семіотичні системи культури		2	12
2. Соціолінгвістичні дослідження				
4	Соціолінгвістична проблематика в міждисциплінарній перспективі	-	-	12
5	Варіативна соціолінгвістика. Професіолекти і мовні реєстри. Арго, жаргон, сленг.	-	-	12
6	Гендерованість мови Андропцентричні мови	-	-	12
7	Соціолінгвістичні дослідження дискурсів. Мова і гео/політика	-	2	12
ВСЬОГО		2	4	84

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **2 год.**

Семінарські заняття – **4 год.**

Самостійна робота - **84 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні

- Berger A. Signs in Contemporary Culture: An Introduction to Semiotics. – Sheffield Publishing Company, 2009.
- Chandler D. Semiotics for Beginners. - University of Wales, 2000.
- Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлинов О. Соціолінгвістика: навчальний посібник Донецьк: ТОВ "Юго-Восток Лтд", 2007. Лек.1
- Ділі Дж. Основи семіотики. - Львів: Арсенал, 2000.
- Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. – К., 2010. Вступ, Розділ 2
- Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації: Посібник. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с.

Додаткові

- Eckert P., McConnell-Gient S. Language and Gender. Cambridge University Press, United Kingdom, 2003. – P.129-332.
- Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. К.: Основи, 2004. С. 5-20. https://shron1.chtyvo.org.ua/Jean_Baudrillard/Symuliakry_i_symuliatsiia.pdf
- Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть. Л.: Кальварія, 2004. (Порядок симулякрів) С. 85-143. <https://ukrlib.com.ua>
- Гірц К. Політика сенсів / Інтерпретація культур. Вибрані есе. К., 2001. С.365-384 https://shron1.chtyvo.org.ua/Clifford_Geertz/Interpretatsiia_kultur.pdf
- Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – С. 457-478.
- Еко Умберто. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів / Перекл. з англ. – Л.: Літопис, 2004. – С. 247-281.
- Карась А. Семіотична перспектива інтерпретації реальності як дійсності // Філософська думка. № 5, 2008.
- Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (Від О. Потебні до гіпотези мовного релятивізму). – Львів:Літопис, 2002. – С.97-179.

- Кравчук Алла Соціолінгвістична неоднорідність польських адресативних зворотів (на тлі українських) // Вісник ЛНУ. Серія Філологія. 2009, Вип.46.Ч.1, С.43-53Кулик Володимир Мовна політика в багатомовних країнах. Закордонний досвід та його придатність для України. - К.: Дух і Літера, 2021
- Малес Л. Вивчаючи тексти культури. – К.: К.І.С., 2011. Розділ 2.
- Мартос С.А. Молодіжний сленг як складова мови міста // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. №632. Серія "Філологія". Випуск 42. - Харків, 2004. - С. 240-243
- Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. - К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2016. - Підрозділ 1.2, 2.1.
- Синчак О. За рівність мовну і позамовну! // Журнал соціальної критики. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://commons.com.ua/uk/za-rivnist-movnu-i-pozamovnu/> (дата звернення 26.07.2022)
- Потебня О. Думка й мова (фрагменти): Слово Знак Дискурс Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст, за редакцією Марії Зубрицької - Львів, 1996 - ст.23
- Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови / Л. Ставицька. - К. : Критика, 2005.
- Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциту /За ред. Л.Масенко. – К., 2005. – с. 5-38.

10. Додаткові ресурси:

- Система дистанційного навчання факультету соціології Moodle <https://sociology.elearningacademy.site/login/index.php>